

PROJECTE

Veig, Veig

Dossier de Premsa

EDUQUEM PER A LA PAU

La pau es pot aprendre

Un dels objectius principals d'Assemblea de Cooperació per la Pau és el foment de la pau, la solidaritat i els drets humans.

Un dels aspectes bàsics de l'Educació per a la Pau és la lluita contra el racisme i la xenofòbia i aquest és el tema central del projecte **Veig, Veig**. No és fàcil trobar una metodologia adequada per fer que l'alumnat compregui de veritat i arribi a prendre partit en aquesta lluita. En aquesta línia el projecte **Veig, Veig** és un intent de contribuir a l'enfortiment del respecte pels drets humans i les peculiaritats i diferències amb els altres així com combatre la intolerància i el racisme mitjançant una metodologia de caràcter lúdic..

El Veig, Veig es presenta a Catalunya

Amb aquesta intenció Assemblea de Cooperació per la Pau ha dissenyat i organitzat el projecte

Veig, Veig.

Hem realitzat un esforç d'adaptació lingüística i cultural per tal de donar a conèixer aquest projecte a les escoles del nostre país. Fins ara, més de 40.000 nois i noies i 4.000 professors de 6 comunitats autònomes han pogut participar en el projecte, que ara pretenem acostar a les escoles catalanes.

En què consisteix el circuit de jocs Veig, Veig

“Veig, Veig” és una exposició-circuit de jocs destinada a nens i nenes d'edats compreses entre 10 i 14 anys. No és una exposició en el sentit tradicional, és un taller-circuit de jocs que pretén que els nens i nenes per mitjà de tècniques interactives pensin per si mateixos i busquin solucions als problemes que se'ls plantegen. Es tracta que prenguin consciència de quins són els mecanismes que conformen les generalitzacions, els prejudicis i les víctimes innocents, mecanismes que generen la intolerància, el racisme i la xenofòbia. El projecte té com a suport bàsic per al seu desenvolupament una exposició que estimula la formulació de preguntes. Algunes parts són estructurades i s'autocorregixen. Això obliga els nens a buscar solucions. Les tasques exigeixen cooperació, per tant treballen per parelles. Van omplint un

“passaport” amb els seus descobriments i opinions personals. El “passaport” no és simplement un manual sobre la forma de treballar en l'exposició, sinó també una relació de la pròpia experiència que després serveix per a treballs posteriors a l'escola. L'exposició consisteix en vuit seccions que segueixen un ordre que facilita la comprensió dels conceptes.

Les assignatures transversals i l'educació per a la Pau

El contingut d'aquest projecte forma part de l'educació moral i ètica, la qual s'inclou en el nou currículum establert a Espanya a l'actual llei d'ensenyament, la LOGSE, de 1990. Aquest currículum concedeix molta importància a les assignatures anomenades transversals: educació per la pau, educació moral i ètica, educació pels drets humans, educació per la salut, educació ambiental, vial...

HISTÒRIA DEL PROJECTE EDUCATIU VEIG, VEIG

El projecte Veig, Veig a Europa (“I spy with my little eye”)

Els dies dotze, tretze i catorze de maig de 1993 va tenir lloc a Lunteren–Holanda el taller internacional sobre l'exposició **“I spy with my little eye” (Veig, Veig)** al que varen assistir vint-i-un delegats de ONG's de diferents llocs d'Alemanya, Bèlgica, Espanya, França i Itàlia, entre elles la ONG espanyola *Assemblea de Cooperació per la Pau*.

Després de visitar l'exposició i analitzar els plantejaments previs i objectius de la mateixa, es va aprovar una proposta per ampliar l'àmbit de l'exposició a altres països comunitaris. Això significava que cadascun dels països havia de realitzar una adaptació del contingut a la seva pròpia llengua o llengües i a les seves condicions socials específiques.

L'exposició està relacionada amb un segon projecte anomenat **“Baustelle Europa”** presentat per Alemanya, Bèlgica i Holanda. Ambdues iniciatives són resultat del taller internacional celebrat a Lunteren amb l'objectiu de promoure activitats escolars adreçades a combatre les manifestacions de racisme i xenofòbia.

Es compta, doncs, amb l'experiència prèvia de l'exposició a Holanda i de les activitats dutes a terme per la **Plataforma Educar per la Pau** (composta per les organitzacions **Justícia i Pau**, **Associació Pro Drets Humans**, **Club d'Amics de la UNESCO**, centres de professors, sindicats de mestres i persones identificades amb l'educació per la pau).

Reconeixements institucionals

Es compta, a més, amb diversos reconeixements institucionals. En primer lloc hi ha el reconeixement i el suport del Ministeri d'Educació i Cultura com a suport i tractament pedagògic de les assignatures transversals. Internacionalment es compta amb el recolzament de la Unió Europea a través de les Direccions

Generals V (Treball i Immigració) i XX (Educació, Formació i Joventut).

El Consell d'Europa, dins la Campanya “**Som diferents, Som iguals**” ha reconegut el projecte **Veig, Veig** com un dels projectes pilots d'aquesta campanya, seleccionant-lo entre més de cent projectes europeus per a participar a les trobades celebrades a Budapest i Bonn per a avaluar i clausurar l'esmentada Campanya.

També s'ha participat amb aquest projecte a :

- I Congrés d'Educació per a la Pau, Santiago de Compostela (juliol 1994).
- III Congrés Estatal d'Educació per a la Pau, Valladolid (febrer 1995)
- X Escola d'Estiu d'Acció Educativa i a la I Trobada de Transversalitat -Educar per la vida- organitzada per la Comunitat de Madrid i el Ministeri d'Educació i Ciència (20-22 abril 1995).
- XVI Jornades d'Ensenyants Gitanos a Toledo el (5 a 8 Setembre 1996)
- Jornades sobre Educar per a la Pau de CC.OO (30 de octubre – 2 de Novembre 1996)

El Veig, Veig a Catalunya

Aquest esforç de traducció lingüística i cultural l'hem portat actualment a Catalunya en una versió íntegrament en català.

Així doncs el projecte Veig, Veig a Catalunya serà coordinat i difòs conjuntament per *Assemblea de Cooperació per la Pau*.

A Catalunya el Veig, Veig ha rebut el suport de l'Ajuntament de Barcelona, de la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Cornellà del Llobregat, l'Ajuntament d'Ampostà, l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i l'Ajuntament de Lleida.

COM FUNCIONA EL VEIG, VEIG?

L'actuació més visible d'aquest projecte és una exposició -circuit de jocs guiada per un monitor que serà visitada per grups prèviament concertats. Per garantir el màxim aprofitament, la visita va acompanyada d'unes sessions de treball anteriors i posteriors.

Sessions de treball

Les sessions amb el professorat consisteixen en dues **reunions de treball** de tres hores.

1. - *La primera* és anterior a la realització de l'exposició i el seu objectiu és informar sobre el projecte, preparar la visita i oferir suggeriments de treball amb els alumnes que facilitin el màxim aprofitament de la visita.
2. - *La segona* és posterior a l' exposició i el seu objectiu és recollir-ne les impressions dels alumnes i obtenir-ne conclusions per a l'avaluació del projecte.

L'exposició: objectius

L'actuació més visible d'aquest projecte és l'exposició.

No és una exposició en el sentit tradicional. És més aviat un circuit de jocs que representa un desafiament per als nens i els obliga a pensar en respostes, donar opinions i buscar solucions. Amb l'exposició es pretén que els nens assoleixin una comprensió de les arrels dels prejudicis, la discriminació i el fenomen de la víctima innocent.

A part de coneixements i comprensió, les activitats ofereixen perspectives d'acció. Fan que els nens puguin iniciar un treball concret en el seu propi entorn. Descobrir, experimentar i actuar són les tres paraules clau de l'exposició. Mentre juguen els nens descobreixen els diferents temes, tant en el seu entorn com en la societat.

El lema del circuit de jocs és "Cal estimular als nens que *han* de pensar, i no ensenyar-los *el que* han de pensar". D'aquesta manera

es pot establir una relació significativa entre la percepció dels nens del seu propi entorn i els fenòmens esmentats. L'exposició és un viatge d'exploració per practicar habilitats i actituds. Cal estimular als nens a pensar sobre les qüestions exposades i cal facilitar la seva contribució activa en una coexistència pacífica. És vital ajudar els nens a descobrir el fons de les qüestions i a més apel·lar a la seva creativitat.

L'exposició: procediments i contingut

L'exposició està destinada a nens de 10 a 14 anys. Les visites es concertaran amb els alumnes durant l'horari lectiu. Els grups d'alumnes realitzen visites concertades acompanyats pels seus professors. Cada dia l'exposició és visitada per un total de 120 nens (4 grups diaris d'aproximadament 30 persones)

La visita dura, aproximadament, una hora i quart. La duració de tot el projecte pot variar i depèn enormement de les eleccions del professorat i l'escola. És possible realitzar el projecte en unes quantes hores, però també pot ser estès en alguns mesos. A part d'això, a les pàgines següents fem referència a materials que puguin ocupar un lloc regular en el currículum del centre.

Grups de 30 nens "viatgen" en parelles, amb l'ajut d'un passaport, per les diverses seccions. Aquest passaport és una guia de les activitats, a més d'un llibre de treball en el qual els nens poden escriure els seus descobriments i les seves solucions. El passaport, per tant, juga un paper molt important en l'avaluació.

L'exposició necessita un espai de dos-cents metres quadrats per a la seva ubicació, en un local que sigui accessible als grups d'alumnes als que va dirigida.

L'exposició: el recorregut

L'exposició està composta per una sèrie de plafons que assenyalen un recorregut o circuit que estimulen la formulació de preguntes. Algunes parts són estructurades i s'autocorregeixen, obligant als participants a cercar solucions. Les tasques exigeixen cooperació, per la qual cosa, els alumnes treballen en parelles.

El passaport

Durant el recorregut els alumnes porten un **Passaport** que van omplint amb els seus descobriments i opinions personals, de forma que no és només un manual d'instruccions de treball, sinó també una relació de la pròpia experiència de cada participant, que haurà de servir per a posteriors treballs.

Contingut de l'exposició

L'exposició està formada per vuit seccions que segueixen un ordre que facilita la comprensió dels conceptes i s'inicia amb la projecció d'un vídeo anomenat "Gent."

Posteriorment i després de repartir els passaports, s'inicia el recorregut per parelles, a través del circuit de joc:

1. **Les aparences enganyen.** Els participants descobreixen que de vegades la realitat no és el que sembla i que observant les mateixes coses, cadascú pot veure-les diferents. Així, experimenten el fet de que totes les persones són diferents i, a la vegada, semblants.
2. **Veritable o fals.** Què és veritable i què és fals? Són rodones totes les pilotes? Les pilotes de rugby no ho són. Aquesta activitat ha d'animar als participants a no acceptar tot sense pensar i ajudar-los a comprendre que hi ha excepcions en les regles. Moltes vegades allò que és veritable per a una persona no ho és per a una altra. Així es demostra la importància de fer preguntes, ja que els que saben fer preguntes estan preparats per a respectar als altres, així com a ells mateixos.
3. **Fet o Opinió.** "Els plàtans són grocs" és un fet. "Els plàtans estan boníssims" és una opinió. "Jo penso això, jo penso allò..." són opinions. Pot ésser veritat per a algunes persones, però no per a totes. Amb aquest mètode de treball els participants aprenen la diferència entre un fet i una opinió.
4. **Tots menys jo.** "Diuen que tots els xinesos són semblants, però jo ni tan sols em semblo al meu germà". Aquesta afirmació és d'una noia xinesa. Els participants descobreixen el que són les generalitzacions. És un exercici per a pensar d'una forma

equilibrada. Si et diuen quelcom que és vàlid per a molts, això no implica que sigui vàlid per a tu.

5. **Prejudicis.** “Les dones no saben conduir, els minusvàlids no participen en els esports, els vells fan pena i els nascuts per sota de l’Equador acostumen a ésser pidolaires”. Els prejudicis són judicis prematurs que sorgeixen quan la gent no pensa seriosament el que diu. Els prejudicis molesten la resta, simplement no són veritat i això es pot demostrar. Realitzant aquestes activitats els participants aprenen el que són els prejudicis i com es poden refutar.
6. **La víctima innocent.** En els plafons hi ha tres poesies escrites per nens i nenes. La primera és d’una víctima de les bromes dels companys. La segona parla d’un perdonavides que molesta els seus companys i companyes. La tercera parla dels còmplices, els que participen a les bromes per covardia. Els participants descobreixen a través d’aquests escrits el que significa ésser la víctima innocent o els còmplices. A través de diverses activitats, els participants han de fer front junts a aquests problemes. Al costat d’aquesta part de l’exposició hi ha una gran figura de fusta que conté una bústia on els participants poden dipositar, anònimament, les seves pròpies experiències com a víctimes innocents.
7. **Discriminació.** La discriminació consisteix en tractar a les persones de forma diferent, senzillament perquè són "diferents", esdevenint un tracte molest per a les persones que el reben. En aquesta secció de l’exposició és necessari integrar les anteriors activitats i exercicis. Tot i que observem expressions de "diferent" tracte en l’entorn dels nens i nenes, aquesta forma de treball demostra un cop més on condueixen les generalitzacions errades i els prejudicis. A través de vuit retalls de premsa s’exemplifica aquest fenomen.
8. **Els periodistes.** En les anteriors seccions hi ha una àmplia oportunitat per a l’experiència i el descobriment. Després de tot aquest treball, què han de fer els participants si descobreixen que una percepció o interpretació falses condueixen a prejudicis i discriminacions? Analitzant les conclusions, la parella participant es converteix en periodista. Aquesta és una manera de donar-los la oportunitat de dirigir les seves pròpies experiències després d’una visita a l’exposició. Fan entrevistes, investiguen, pinten

pòsters, escriuen poemes i redaccions sobre la discriminació del seu entorn i a la societat. D'aquesta forma, practiquen l'observació, fan preguntes i adquireixen una manera equilibrada de pensar i actuar.

Funcionament de l'exposició i mecanismes pedagògics

Els mecanismes pedagògics i comunicatius utilitzats per a que el missatge de la campanya arribi de forma eficaç als alumnes són els següents :

- En primer lloc, els alumnes reben una *carta d'invitació* que conté certs detalls sobre l'exposició. Aquesta és una fase preparatòria en que l'alumne ha d'arribar a familiaritzar-se amb la proposta de visita a l'exposició que implicarà descobrir, experimentar i actuar. En aquesta fase preparatòria l'alumne no rep gaire informació perquè el contingut i activitats de l'exposició han de ser una sorpresa: l'objectiu principal és motivar l'alumne.
- Els nois que arriben a l'exposició s'asseuen en parelles per veure un *vídeo d'introducció* "Gent" al circuit de jocs.
- Cada alumne rep un *passaport* i, a les primeres pàgines, omple les seves dades personals. Aquest passaport juga un paper molt important perquè és una guia de les activitats, a més a més d'un llibre de treball on els nois poden escriure els seus descobriments i solucions.
- El suport de la mostra són plafons amb imatges, jocs i activitats que estimulen el treball en parella. A més, un *monitor* guia els nens al llarg de la visita incitant-los a reflexionar sobre el què van veient, més que condicionant les seves opinions i fent grans explicacions.
- Al final del circuit, els nois fan de periodistes i recullen en els seus propis articles les impressions extretes d'aquesta experiència.

Assemblea de Cooperació per la Pau

(demanar per Sàgar Malé)
Via Laietana 40, pral. 2na E-D
08003 Barcelona
Telèfon: (93) 268 14 96
Fax: (93) 310 57 28